

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
 แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม
 การเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา

Guidelines for Developing Academic Administration of Educational
 Institutions under Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement

อำพร พระโสภะ¹ วานิช ประเสริฐพร²

Amporn Prasopa¹ Vanich Prasertphorn²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1*,2}

Northeastern University

Author for Correspondence: Email: ampornprasopa@gmail.com*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 579 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 234 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 202 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จากการสังเคราะห์ผลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ถอดบทการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.85) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.32) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ 0.314 ($PNI_{modified} = 0.314$) และได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สถานศึกษาควรมีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการกำหนดเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ที่เหมาะสม ยุติธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 4) ด้านการนิเทศการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาอย่างชัดเจน และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; สถานศึกษา ; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา

Received:09/04/2568, Revised:21/05/2568, Accepted:22/05/2568

Abstract

This research aimed to 1) study the current condition, desired condition, and needs of academic administration of educational institutions and 2) propose guidelines for developing academic administration of educational institutions under Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement. The research was divided into 2 phases: Phase 1: Study the current condition, desired condition, and needs of developing academic administration of educational institutions under Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement. The population used in this research consisted of 579 individuals. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table for determining sample size, resulting in a total sample of 234 individuals. This sample comprised 32 school administrators and 202 teachers from district-level learning promotion centers. Simple random sampling was employed. The data collection tool was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used were mean, standard deviation, and needs index. Phase 2: Guidelines for developing academic administration of educational institutions by synthesizing the results of the needs index and interviewing 10 school administrators. The interview transcripts were analyzed using content analysis and descriptive analysis.

The research found that the current condition of academic administration of educational institutions was at a high level overall ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.85). The desired condition of academic administration of educational institutions was at the highest level overall ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.32). The index of needs was 0.314 ($PNI_{\text{modified}} = 0.314$). There were 5 guidelines for developing academic administration of educational institutions under Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement, namely: 1) Development and Using of Educational Technology; Educational institutions should have a system to consistently promote personnel development in knowledge, skills, and abilities. 2) Measurement, Evaluation, and Transfer of Learning Results ; School administrators should prioritize establishing appropriate and fair criteria and methods for measuring and evaluating learning outcomes that align with educational standards. 3) Learning Management to Develop Student Quality; School administrators should support teachers in managing instruction that primarily focuses on the aptitudes and needs of the learners. 4) Educational Supervision; School administrators should have clear plans and goals for educational supervision. 5) Development of Educational Curriculum; School administrators should provide

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

opportunities for teachers to participate in determining the curriculum to ensure it aligns with the needs of the learners.

Keywords: Academic Administration; Educational Institutions; Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement

1. บทนำ

สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าและการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการกระจายอย่างกว้างขวางและไร้ขีดจำกัด ทำให้ทุกประเทศในประชาคมโลกให้ความสำคัญและ เร่งการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ก้าวทันกับสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆได้ การเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต้องมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาคนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาประเทศ เพื่อเตรียมการรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานการณ์ของโลกได้ผลักดันให้ประเทศไทยต้องก้าวเข้าสู่สังคมโลกมากขึ้น ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของโลกทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดในสภาวะการณ์ปัจจุบันรวมทั้งการสร้างฐานรากที่สำคัญในการพัฒนา นั่นคือ “การพัฒนาคุณภาพคน” (อัญชลี ปสันตา, 2562)

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง ดี และมีคุณภาพมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้วางกรอบทิศทางและเป้าหมายในการจัดการศึกษาของประเทศให้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการพัฒนาประเทศ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาเยาวชนไทยแห่งยุคศตวรรษที่ 21 คือ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการที่จะให้ประสบผลสำเร็จ ย่อมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อันได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษาและปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยด้านผู้บริหารเปรียบเสมือนบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาและเปรียบเสมือนแม่ทัพหน้า จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ ทราบขอบข่ายและปฏิบัติการกิจการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน (อินยาภรณ์ สังข์เมือง, 2565)

งานวิชาการเปรียบเสมือนดั่งเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจของการบริหารงานภายในโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาตามแนวคิดของ อภิชา พุ่มพวง (2559) นอกจากนี้การดำเนินงานด้านวิชาการยังถือว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้บรรลุตาม

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

เป้าหมาย ดังนั้น โรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณภาพแก่ตัวผู้เรียนโรงเรียนจึงควรมีแนวทางในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนและการดำเนินการภายในโรงเรียน และ สอดคล้องกับปรัชญาลักษณ์ ภูเสื่อ (2563) กล่าวไว้ว่างานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุดของสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารจึงต้องตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหารและครูต้องวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดีโรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นสำคัญ แนวทางบริหารงานด้านวิชาการจึงเป็นการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานสามารถทำงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ หากงานด้านวิชาการมีจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องก็จะสามารถทำให้การบริหารงานภายในโรงเรียนด้อยประสิทธิภาพลง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนรายบุคคล ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นผลมาจากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญอันดับแรกแก่การดำเนินงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล (พุฒิตาพร ใจดี, 2565)

การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มุ่งจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้พัฒนาชีวิตและสังคม โดยมีหลักการ จัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ยังด้อยโอกาสพลาดหรือ ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ฝึกทักษะปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และการประกอบสัมมาชีพ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการต่าง ๆ ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขตามควรแก่สภาพ ดังนั้น ปัจจุบันวิถีการเรียนรู้ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การขยายตัวทางสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง องค์ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ล้วนเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนาการของระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานทำให้ประชากรเกิดความต้องการในการแสวงหาความรู้ นำไปสู่การเรียนรู้ในแทบ ทุกกิจกรรมของสังคม วิถีการเรียนรู้ของมนุษย์จึงขยายขอบเขตจากการศึกษาในระบบ (ชั้นเรียน) ไปสู่การเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่งผลทำให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษารวมไปถึง แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการกล่าวมานั้น การศึกษานอกระบบอาจแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทความรู้พื้นฐาน สายสามัญ ประเภทความรู้และทักษะอาชีพ และประเภทข้อมูลความรู้ทั่วไป (บุศรา นิยมเวช, 2563 : 643-655)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 32 แห่ง โดยผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษานอกระบบเป็นผู้ที่พลาด ขาด และด้อยโอกาสทางการศึกษา และจากการวิเคราะห์ SWOT ภายในองค์กรด้านคุณภาพผู้เรียนและการบริการการศึกษาพบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีจุดอ่อน ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิผลในการจัดการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ครู 1 คน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

รับผิดชอบนักศึกษา 40-80 คน โดยมีระดับการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งผลให้การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนมีความยุ่งยาก ประกอบกับผู้เรียนมีระดับฐานความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันและต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สะท้อนได้ถึงปัญหาและสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีสถานศึกษาจำนวน 9 แห่งมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ไม่ผ่านเป้าหมายขั้นต่ำ (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา, 2566)

จากการศึกษาข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-Net) ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในระดับประถมศึกษา มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 56.49 ผ่านเป้าหมายขั้นสูง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 43.72 ไม่ผ่านเป้าหมายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 36.76 ไม่ผ่านเป้าหมาย และ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ในระดับประถมศึกษา มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 52.99 ผ่านเป้าหมายขั้นสูง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 45.93 ไม่ผ่านเป้าหมายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 33.23 ไม่ผ่านเป้าหมาย จากข้อมูลของสถานศึกษาจะเห็นได้ว่า สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีผลสอบในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 และ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ผ่านเป้าหมายขั้นสูง คือ ระดับประถมศึกษา เพียงระดับเดียวเท่านั้น นอกนั้นยังไม่ผ่านเป้าหมายตามเกณฑ์ประเมินที่ สทศ. กำหนด (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา, 2566)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูเพื่อให้ได้ได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมาอย่างสูงสุดต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครู ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 552 คน รวมจำนวน 579 คน จากศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 32 แห่ง กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงในไพศาล หวังพานิช, 2565:28) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 234 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 202 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และ ระยะที่ 2 การเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ผลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) งานวิจัยฉบับนี้แบ่งระยะเวลาในการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับวุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดการให้ค่าเฉลี่ยคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหาโดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้ทุกข้อ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาและ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานติดกัน 2 ภาคเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา ถอดบทสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการบรรยายเชิงพรรณนา หาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหาโดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 88.10 และ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	28	11.90
ครู	206	88.10
รวม	234	100.00

4.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.85) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.71$) 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.70$) 3) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.70$) 4) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 3.69$) และ 5) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} =$

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

4.66) 2) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.65$) 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.64$) 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.63$) และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.314 และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมรายด้าน

องค์ประกอบ การบริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
สู่ความเป็นเลิศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.69	0.92	มาก	4.64	0.45	มากที่สุด	0.257	3
ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	3.68	0.84	มาก	4.63	0.46	มากที่สุด	0.258	2
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.70	0.82	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด	0.249	5
ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.70	0.86	มาก	4.66	0.43	มากที่สุด	0.259	1
ด้านการนิเทศการศึกษา	3.71	0.79	มาก	4.65	0.46	มากที่สุด	0.253	4
ภาพรวม	3.70	0.85	มาก	4.86	0.32	มากที่สุด	0.314	

4.3 ผลการประเมินแนวการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 3 ข้อ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 3 ข้อ และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 4 ข้อ ซึ่งการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
เหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของแนวทางโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นอภิปรายผลในการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.85) สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.32) และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.259 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.258 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.257 4) ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.253 และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.249 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ความจำเป็นในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อที่มีประสิทธิภาพ มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะและความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ครรชิต คำดี (2559) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าร้อยละจากน้อยไปมาก คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการแนะแนว ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การประเมินแนวการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติจำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการปฏิบัติจำนวน 3 ข้อ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 3 ข้อ และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติจำนวน 4 ข้อซึ่งการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

เรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของแนวทางโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์ดา กะแหะเตบ (2562:159-171) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 สรุปได้ดังนี้ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางพัฒนา 7 ประเด็น (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางพัฒนา 6 ประเด็น (3) ด้านสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา มีแนวทางพัฒนา 6 ประเด็น (4) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีแนวทางพัฒนา 4 ประเด็น (5) ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางพัฒนา 5 ประเด็น

6. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูสามารถสร้างสื่อที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

6.1.2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูปรับแผนการสอนตามผลการประเมินเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

6.1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนในแต่ละระดับและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีทิศทางเดียวกันและสามารถวัดผลได้

6.1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาให้มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้ โดยเป้าหมายเหล่านั้นควรเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น การวัดความสำเร็จของการนิเทศจากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน หรือการพัฒนาผลการประเมินจากการสอนของครู

6.1.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อเนื้อหาวิชาพื้นฐาน แต่ยังต้องมุ่งเน้นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกัน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในเขตอื่นๆ เพื่อให้ได้โมเดลที่มีประสิทธิผลและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการบริการในปัจจุบัน

6.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เช่น ทรัพยากรที่มีอยู่ ความพร้อมของครู หรือความสามารถในการปรับใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้การวิจัยได้ผลลัพธ์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

6.2.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action Research) ในสถานศึกษาเพื่อให้ได้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

7.ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สถานศึกษาควรมีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการกำหนดเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ยุติธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 4) ด้านการนิเทศการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการนิเทศการศึกษาอย่างชัดเจน และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

8. บรรณานุกรม

ครุฑชิต คำดี.(2559).แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
- ธัญยาภรณ์ สังข์เมือง.(2565). **ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุศรา นิยมเวช.(2563). **บทบาทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่าย การเรียนรู้ตลอดชีวิต**.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม - เมษายน 2563, หน้า 643-655.
- ปรัชญาลักษณ์ ภูเสื่อ.(2563). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พุดิตาพร ใจดี.(2565).**การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ(O-NET)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพศาล หวังพานิช.(2565). **เอกสารการสอนวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ศักดิ์ดา กะแหมะเตบ.(2562).**แนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562, หน้า 159-171.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา.(2566).**สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566**. สืบค้นจาก <https://pubhtml5.com/bhahi/haiv/?fbclid=1189770>, สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2566
- อภิชา พุ่มพวง.(2559).**ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชลี ปสันตา.(2562). **แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิต,คณะศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, J.; & Morgan, C. (1970). *The Human Predicament: Its Changing Image: A Study in Comparative Religion and History*. New York: St. Martin's Press.